

50. Geleneksel masal anlatısında “hilebaz” kadın karakterler: “Helvacı Güzeli” ve “Molly Whuppie”

Sinem ÇAPAR İLERİ¹

APA: Çapar İleri, S. (2022). Geleneksel masal anlatısında “hilebaz” kadın karakterler: “Helvacı Güzeli” ve “Molly Whuppie”. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (29), 845-850. DOI: 10.29000/rumelide.1164895.

Öz

Ignác Kúnos (1860-1945) Macar asıllı bir dilbilimci ve Türkologdur. Geleneksel Türk masallarını derleyen öncü isimlerden biri olduğu için Anadolu folklor geleneğinde önemli bir figür haline gelmiştir. 1885-1890 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu'nu dolaştı ve Osmanlı toplumundan çok sayıda hikâye anlatıcısını dinledi. Anadolu folklorunu ve etnografyasını araştırma çabaları sayesinde Anadolu sözlü geleneğinin birkaç ciltlik masal külliyatını oluşturmuştur. Kúnos, Türk halk geleneğindeki uluslararası unsurları ve temaları, onları Avrupalı muadilleriyle ve Dođu'daki Binbir Gece Masalları gibi örneklerle karşılaştırarak bulmaya çalıştı. Türk masallarını Batılı oryantalist perspektif içerisinde incelemeye çalıştı. Kırk Dört Türk Masalı (1913) adlı masal koleksiyonu bu girişimi örneklemektedir. Bu hikâyelerde doğaüstü, tek tanrılı ya da çok tanrılı dini öğeler barındıran öyküler tematik olarak Avrupa masallarına benzeyen kahraman, kötü adam, yardımcı, büyücü ve cadı karakterlerini içerir. Bu makalede, Kúnos'un masal koleksiyonundan “Helvacı Güzeli” incelenerek İngiliz folklorundan seçilen bir diğer eser “Molly Whuppie” ile karşılaştırma olarak analiz edilecektir. “Helvacı Güzeli”, Anadolu kültüründen vezir ve hoca gibi geleneksel figürlerini de içeren Anadolu masal geleneğinin bir örneğidir. “Molly Whuppie” ise ilk olarak halk bilimci yazar Joseph Jacobs'un 1890 tarihli *English Fairy Tales* adlı eserinde derlenen ve bu tarihten itibaren de birçok masal koleksiyonuna eklenen önemli bir masaldır. Bu makaledeki ana argüman, kadın kahraman ve hikâye anlatıcısı “Helvacı Güzeli” ve “Molly Whuppie”nin, onları öldürmeye çalışan geleneksel erkek figürleri (hoca, vezir, dev vb.) alt ederken hikâyedeki hilebaz figür olduklarıdır. Böylece, helvacı kız ve Molly Whuppie kılık değiştirme gibi hileler kullanarak düşmanlarını alt ederek ve yaşadıkları haksızlıkları doğru bir şekilde anlatarak güç kazanmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Masal, Türk folkloru, Türk masalları, İngiliz folkloru, İngiliz edebiyatı

"Trickster" female characters in traditional fairy tale: "Helvacı Güzeli" and "Molly Whuppie"

Abstract

Ignác Kúnos (1860-1945) was a Hungarian-born linguist and Turkologist. He became an important figure in the Anatolian folklore tradition as he was one of the pioneers who compiled the Turkish fairy tales. He traveled throughout the Ottoman Empire between 1885 and 1890 and listened to many storytellers in the Ottoman society. Thanks to his efforts, with his research on Anatolian folklore and ethnography, several volumes of Anatolian oral tradition have been preserved. Kúnos sought to find international elements and themes in the Turkish folk tradition by comparing them with their European counterparts and those in the East, such as in the Arabian Nights. He tried to examine

¹ Arş. Gör., Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü (İzmir, Türkiye), sinem.capar@ege.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-4530-2016 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 29.06.2022-kabul tarihi: 20.08.2022; DOI: 10.29000/rumelide.1164895]

Turkish tales in a Western orientalist perspective. The fairy tale collection *The Forty Four Turkish Tales* (1913) exemplifies this attempt. The stories that contain supernatural, monotheistic or polytheistic religious elements include heroes, villains, helpers, sorcerers and witches which resembles European fairy tales thematically. In this article, "Helvacı Güzeli" from Kúnos' fairy tale collection will be analyzed in comparison with another selected work from English folklore, "Molly Whuppie". "Helvacı Güzeli" is an example of Anatolian fairy tale tradition, which also includes traditional figures from Anatolian culture such as vizier and hodja. Furthermore, "Molly Whuppie" is compiled in folklorist writer Joseph Jacobs' book *English Fairy Tales* for the first time, and ever since it is added in many fairy tale collections. The main argument in this article is about the heroine and storyteller "Helvacı Güzeli" and "Molly Whuppie" are the trickster figures in the stories while defeating traditional male figures (teacher, vizier, giant etc.) who try to kill them. Thus, Helvacı Güzeli and Molly Whuppie gain strength while defeating their enemies by using tricks such as disguise and properly exposing the wrongs they have experienced.

Keywords: Fairy tale, Turkish folklore, Turkish fairy tales, English folklore, English literature

Giriş

Lewis Hyde'nin *Trickster Makes This World: Mischief, Myth, and Art* (Hilekarın Marifeti Bu Dünya: Haylazlık, Mit, ve Sanat) adlı eserinde "hilebaz" figürünün tanımlaması ve geniş çaplı analizi yapılır. Hyde'a göre "hilebaz" figürünün ikili bir karakteri vardır. İnsanlar genel olarak iyi ile kötüyü, kutsal ve dünyevi olanı, temiz ve kirliyi, erkek ve kadını, genç ve yaşlıyı, yaşayan ve ölüyü ve daha birçok şeyi bu çeşit ikiliklerle kesin bir şekilde ayırır. "Hilebaz" figürü ise bu ayrımların anlamını anlamsızlaştıran, karıştıran ve sınırları aşan özelliklere sahiptir (Hyde, 2010, s. 7). Joseph Maurone'nin "The Trickster Icon and Objectivism" makalesinde belirttiği gibi "hilebaz" figürü genellikle toplum tarafından kabul edilen biri olmak yerine dışlanan biri olarak görülmektedir (Hyde, 2010, s. 231). Paul Radin'in *The Trickster A Study in American Indian Mythology* adlı eserinde "hilebaz" figürü hem yaratan hem yıkan hem veren hem verici olmayı reddeden, başkalarını kandırırken aslında kendisi de kandırılan bir figür olarak nitelendirilir (Radin, 1971, s. ix). Carl Gustav Jung'un hilebaz figürü hakkındaki düşünceleri ise bu figürün geçmişten günümüze derin kökleri olan bir kavram olduğu ve her çeşit anlatının içerisine sızdığı şeklindedir: ... "hilebaz fantasma" muzip anlatılarda, karnaval coşkusunda, dinsel korku ve aydınlanmalarda, kimi zaman açık seçik kimi zaman da muğlak bir biçimde tüm zaman ve mekânların mitolojisinde dolanır durur" (Jung, 2001, s. 126). Bu makalede incelenecek olan hilebaz figürleri de muzip, toplumun kendilerinden beklediği sınırları aşan ve kendi yollarını çizen özgün karakterlerdir. Bu bağlamda bu makalenin amacı, Ignác Kúnos'un derlediği 44 Türk Masalı'ndan "Helvacı Güzeli" örneği ile İngiliz folklorundan seçilen bir diğer eser "Molly Whuppie"yi karşılaştırmalı olarak hilebaz kavramı çerçevesinde incelemektir. İlk olarak Ignác Kúnos'un derlediği 44 Türk Masalı'ndan "Helvacı Güzeli" örneğini incelememiz yerinde olacaktır.

Ignác Kúnos'un derlediği 44 Türk Masalı'ndan "Helvacı Güzeli"

"Helvacı Güzeli" yoksul bir tarak ustası olan babasının hikâyesi ile başlar. Tarak ustası elindeki el emeği taraklarını tüccarlara satarak zaman içerisinde zenginleşir. Hali vakti yerine gelince karısı ile hacca gitmek ister. Kızlarını güvendikleri bir tanıdıkları olan hocaya emanet ederler. Hoca ise tarak ustasının başarısını kıskanan bir insandır, bu yüzden ustanın kızını öldürmeye karar verir. Hoca, kızı hamama gönderip orada boğmanın planlarını yapmaktadır. Helvacı güzeli akıllı biri olduğu için hocanın bu planını fark eder ve hamamda karşısına çıkan hocaya bir ders vermeye karar verir. Genç kızın "hilebaz"

figür olarak görülmesinin ilk adımı hocaya karşı olan bu tavrıdır. Hocanın gerçek niyetini anlayıp onun oynamak istediği oyunu ona karşı kullanan kurnaz bir karaktere bürünmüştür. Hocayı selamladıktan sonra onun başını yıkama bahanesiyle hocayı dövmeye başlar. Hoca bunun üzerine kızın kendisini dövmesinin öcünü almak için tarak ustasına kızının onun evinden para çaldığına dair bir mektup yollar. Bunu okuyan tarak ustası, oğluna kızı alıp tepeye götürerek öldürmesini söyler. Kızı öldürdüğünün kanıtı olarak da kana bulanmış elbiselerini eve getirmesini ister. Bunun üzerine genç adam kardeşini öldürmek için tepeye çıkarır ama öldüremez. Genç adam, onu öldürmek yerine özgür bırakır. Babasının istediği kanlı kıyafeti de kendi ayağını hafifçe kesip akıttığı kanı kızın kıyafetlerine bulayarak elde eder. Genç kızın hilebaz figür olarak görülebilecek diğer bir hareketi de kardeşinin onu özgür bırakmasının ardından özgür bir şekilde, yaşadığı toplumun gerektirdiği toplumsallaşmanın uzağında doğaya dönmesidir. Geleneksel bir masal olarak görülebilecek bu eserde tek başına seyyah bir genç kız toplumsal normlara göre hareket etmeyen bir karakterin varlığını düşündürür. Ayrıca kendi ailesi tarafından bile bu şekilde dışlanıp evden uzaklaştırılması Helvacı Güzeli'nin “hilebaz” figürünün özellikleri ile paralellik göstermektedir. Masalda bahsedildiği gibi genç kız kardeşinin onu özgür bırakmasından sonra uçsuz bucaksız vadiler aşmış ve sonunda bir pınarın başına varmıştır. Vardığı yerde padişah ve vezirini avlanırken görmüştür. Padişah da onu görüp beğenmiş, tanıştıktan kısa bir süre sonra Helvacı güzeli ile evlenmiştir.

Günlerden bir gün, helvacı güzeli padişaha başından geçenleri anlatır. Ailesini çok özlediğini söyleyen kız, padişahın talimatıyla ailesini ziyarete gitmeye karar verir. Yola vezir ve bir alay askerle çıkan kız, vezirin gecenin geç bir saatinde çadırına gelmesiyle şaşır, vezir “Padiřaha ait olduğun kadar bana da ait sayılırsın, neticede seni beraber bulduk. Ne var ki sen padişahla evlenmeyi yeğledin. Seni şuracıkta öldüreceğim!” der (Kúnos, 2018, s. 452). Genç kız onu öldürmeden önce birkaç ay inzivaya çekilmesine müsaade etmesini ister. Vezir kızın bu isteğini kabul eder ama kaçmasını önlemek için onu belinden sıkıca bağlar ve çadıra götürür. Helvacı güzeli belli bir süre sonra çadırdan kaçmayı başarır onu bulamayan vezir, askerlerine yalan söyleyerek kızın kendisini öldürmeye çalıştığını ama başaramayınca kaçtığı yalanını söyler. Genç kızın veziri akıyla yenerek kaçıp kurtulabilmesi yine “hilebaz” özelliğinin bir sonucudur. Vezir kendini üstün gören ve genç kız üzerinde hak iddia eden bir tavırla onu ele geçirmeye çalışır ama helvacı güzeli aklı sayesinde onu alt edebilir.

Hikâyenin devamında ise helvacı güzeli yolda bir çobanla karşılaşır ve ona para karşılığında kendisine bir iki parça erkek kıyafeti vermesini söyler. Genç kız sultan kıyafetlerini çıkarıp erkek kıyafetlerini giyerek kılık değiştirmiştir. Kılık değiştirme tipik bir hilebaz karakteri özelliğidir. Cinsiyetler arası, sınırlar arası geçiş ve kendi kimliğini gizleme hilebazın hayatta kalma yöntemlerinden biridir. Örneğin, Bradley John Monsma, "Active Readers ... Obverse Tricksters" Trickster Texts and Cross-Cultural Reading" adlı makalesinde hilebaz kimliğini oluşturan temel elementler arasında kılık veya şekil değiştirme, oyunbaz ve kaostan beslenen biri olma gibi özelliklerden bahseder. (Monsma, 1996, s. 83) Bu durum genç kızın hilebaz kimliğini sağlamlaştıran bir unsur olarak görülebilir. Genç kız kılık değiştirdikten sonra yolun üzerinde denk geldiği bir helvacı dükkânına girerek dükkân sahibine onu işe almasını rica eder. Zaman içinde içinde çok başarılı olan helvacı güzeli çok maharetli bir çırak olarak nam salar.

Öte yandan padişah da karısının yok oluşuna akıl sır erdiremeyip onu aramaya çıkar. Günlerden bir gün padişah ve veziri helvacı güzelinin olduğu diyara giderler ve helvasının methini duyarak yemeye karar verirler. Dükkâna girdiklerinde helvacı güzeli onları tanır ve onlara “eđer tüm gece burada kalırsanız, yalnızca size özel leziz bir helva yaparım, hem de size garip bir hikâye anlatırım” der (Kúnos, 2018, s. 454). Padişah ve veziri helvayı çok beğenirler ve hikâyeyi dinlemek için helvacıya eğlenceleri için tatlı

pişirmesini rica ederler. Helvacı güzeli orada kendi babası, hocası ve ağabeyinin de olduğunu görür. Herkese helvalarını dağıtırken “Madem buraya eğlenmeye geldik, o halde haydi bakalım, her birimiz kendi hayatımızdan birer hikâye anlatalım” der (Kúnos, 2018, s. 455). Orada bulunan herkes kendi hayatından bir hikâye anlatır, sıra helvacıya geldiğinde hikâyesine hamamda yaşadığı olayla başlar. Bunu duyan hoca, rahatsızlanarak dışarı çıkmak ister. Ama genç kız yerine oturmasını söyleyerek gitmesine engel olur. Bunun ardından, helvacı güzeli hikâyesine vezirin yaptıklarını anlatarak devam eder. Bu hikâyenin ardından orada bulunan herkes olayın iç yüzünü anlar. Helvacı güzeli ise “katlanmak zorunda kaldığı haksızlıkları anlatmayı sona erdirerek şöyle haykırır: Bunu herkes böyle bilsin ki o hoca ile vezir bana düşmanlardı. İkisi de şimdi aramızda, bu mecliste otururlar. Babam, ağabeyim ve kocam, padişah da buradalar” (Kúnos, 2018, s. 457). Helvacı güzeli bu sözlerinin ardından kocası ile kavuşur ve üzücü günleri geride bırakarak mutlu yaşantılarına devam ederler. Bunu yaparken hoca ve vezire ders verme amacı güden padişah, onlara kırk katırı mı yoksa kırk satırı mı yeğlediklerini sorar. Kırk katırı yeğleyen hoca ve vezir, kırk katırın arkasında sürüklenerek kötü bir sonla hayata veda ederler. Sonuç olarak, helvacı güzelinin kılık değiştirip ona zor zamanlar yaşatanlarla yüzleşmesiyle biten hikâye iyi ile kötünün hak ettiğini bulduğu geleneksel masal anlayışıyla son bulur ve padişahla birlikte sultan olarak yaşamına devam eder.

Joseph Jacobs’un derlediği English Fairy Tales adlı eserinden “Molly Whuppie”

Bu makalede incelenecek olan bir diğer masal ise İngiliz folklorunun örneklerinden biri olan “Molly Whuppie” adlı eserdir. Anne Shelby’nin *The Adventures of Molly Whuppie and Other Appalachian Folktales* adlı kitabında Molly Whuppie’nin hikayeleri yazar tarafından yeniden yazılmıştır. Shelby, Molly Whuppie’nin cesaret, hile, büyü ve şansın karışımı olduğunu söyler. Yazarın Molly’yi yeniden kurgulamasının sebebi geleneksel folklorlarda ana karakterin kadın olduğu metinlerin azlığıdır. (Shelby, 2009, s. 83-84) “Molly Whuppie”nin orjinal metni ise Joseph Jacobs’un 1890 tarihli *English Fairy Tales* adlı eserinde mevcuttur. Bu tarihten itibaren de birçok masal koleksiyonuna eklenmiştir. Joseph Jacobs Avustralya doğumlu tarihçi, halk bilimci ve İngiliz folklorunu dünyaya tanıtan en önemli yazarlardan biridir. Derlediği İngiliz masallarından bazıları “Üç Küçük Domuzcuk”, “Jack ve Fasulye Sırığı” ve “Parmak Çocuk”tur.

Joseph Jacobs’un eserindeki versiyonu ile anlatılan Molly Whuppie’nin hikayesinde üç küçük kız kardeşten söz edilir (Jacobs, 2002, s. 94-98). Ailelerinin çok çocukları olduğu için onları besleyemeyeceklerini düşünüp kızları ormana bırakırlar. Bu kız kardeşlerin kendi aileleri tarafından bile kapı dışarı edilip dışlanmaları, Molly’nin “hilebaz” figürünü oluşturması açısından önemlidir. Sığınabilecekleri bir yer arayan kız kardeşler sonunda ormanın içinde bir ev görürler. Kapıyı çaldıktan sonra evin hanımından kendilerine yiyecek birşeyler vermesini rica ederler. Kadın eşinin dev olduğunu, o gelmeden evden çıkmaları gerektiğini söyler. Ancak onlar evden çıkamadan dev eve gelir. Dev’in karısı, kocasına kızlara dokunmamasını, onların sadece birşeyler yiyip gideceklerini söyler. Gece olur, Molly ve kız kardeşleri devin üç kızı ile birlikte aynı odada uyurlar. Bu kız kardeşlerin en küçüğü, aynı zamanda en zeki ve en cesuru olan Molly Whuppie, devin iyi niyetli olmadığını anlayınca kardeşlerini bu evden kaçıtır. Çünkü dev kendi kızlarını altın zincir ile bağlarken, Molly ve kardeşlerine hasırdan bir ip geçirmiştir. Bunu fark eden Molly devin kızları ile kendi iplerini değiştirir. Gecenin bir vakti odalarına gelen dev, Molly ve kardeşlerini öldürmek yerine kendi kızlarını öldürür. Barbara Babcock Abrahams’ın “A “Tolerated Margin of Mess’: The Trickster and His Tales Reconsidered” adlı makalesinde belirttiği gibi hilebaz kimliği yaratıcı bir zeka ile bizi büyüler ve hayatta karşılaşılabilecek sosyal sınırlamaları aşabileceğine dair umut verir. (Babcock Abrahams, 1975, s. 147) Benzer şekilde Molly’nin zekasıyla devin aşılabileceği edip kardeşlerini kurtarması onun “hilebaz” bir figür olduğunun kanıtlarından biridir.

Kardeşlerin en küçüğü olarak iki ablasını ve kendisini, muhtemel kötü sonlarından zekası sayesinde kurtarmıştır.

Bu evden kurtulduktan sonra üç kız kardeş gece boyu kendi başlarına yürürler ve başlarını sokacak güvenli bir yer ararlar. Buldukları güvenli yer kralın kalesidir. Başlarından geçenleri krala anlatan Molly’e kral bir teklifte bulunur. Eğer Molly gidip devin kılıcını getirirse büyük kız kardeşini oğluyla evlendireceğini söyler. Molly devin kılıcını getirir, kız kardeşi ve kralın büyük oğlu evlenirler. Kral bu seferde devin yastığının altında duran çantasını alıp getirirse ortanca kardeşini diğer oğluyla evlendireceğini söyler. Molly eve gittiğinde dev uyansa da Molly kaçmayı başarır ve bu görevi de başarıyla tamamlar. Böylece ortanca kız kardeşi de evlenir. Kral son olarak bu sefer devin parmağındaki yüzüğü getirmesini ister. Eğer bunu başarırsa Molly’yi en küçük oğluyla evlendireceğini söyler. Molly, dev uyurken yüzüğü almaya çalışır ama bu sefer yakalanır. Dev, Molly’yi çuvala koyarak duvara asıp sonra da en kalın sopayla dövmek için ormana odun aramaya gider. Molly bu arada devin karısını kandırmak için şarkı söylemeye başlar. Bu durum, “hilebaz” bir figür olduğunun başka bir göstergesidir. Buna paralel bir şekilde, Paul Radin, *The Trickster: A Study in American Indian Mythology* adlı eserinde hilebaz olmanın kurnaz ve insanları kandırma özelliği olan bir kimlik ile özdeşleştiğinden bahseder. (Radin, 1971, s. 180) Bir hilebaz karakter olarak Molly de devin karısını “keşke sen de benim gördüğümü görebilseydin” (Jacobs, 2002, s. 97) diye söylediği şarkıyla meraklandırarak kandırır. Sonunda devin karısı, Molly’ye onu duvara asmaı için yalvarır. Molly de devin karısının da yardımıyla duvardaki çuvaldan inerken, kadını onun yerine çuvala çıkarır ve onu oraya asar. Böylece “hilebaz” figürümüz kendini bu zor durumdan keskin zekası sayesinde kurtararak başkasını yerine geçirir. Devin karısı her şeyin bir düzmece olduğunu anladığında ise iş işten geçmiştir. Nafile bir çabayla Molly’ye onu aşağı indirmesini söyler. Buradaki örnekte de görüldüğü gibi kurnaz zekası ile devin karısını kandıran Molly, *Handbook of Classical Mythology* eserinde de belirtildiği gibi aklını kurnazca kullanıp insanları kandırarak kendini kurtaran bir karakterdir. (Hansen, 2004, s. 309)

Bir zaman sonra dev eve geri gelir ve Molly zannettiği karısını dövmeye başlar. Bu esnada Molly de evde saklandığı yerden çıkar ve dev onu görür. Aralarında bir kovalamaca yaşanır ama Molly yine kaçmayı ve hayatta kalmayı başarır. Yüzüğü krala götürür bu sayede de kralın en küçük oğluyla evlenir. Sonuç olarak, Molly kurnaz zekası sayesinde hayatta kalmayı başarır. Görünürde kocaman ve korkutucu olan devin karşısında duramayacak kadar toy ve küçük olan bu genç kız, zekasıyla onu alaşağı etmeyi başarır. Kurnaz zekası ile bir şekilde yaşamını devam ettirebilmesi, Joseph Maurone’nin “The Trickster Icon and Objectivism” adlı makalesi boyunca belirttiği gibi “hilebaz” figürünün bir özelliğidir. (Maurone, 2002, s. 229-249) O, her çeşit sıkıntıya, zorluğa uğramasına rağmen bir şekilde kaçmayı ve zekasının çevikliğiyle hayatta kalmayı başarmış bir oyuncudur.

Sonuç

Bu iki masalı “hilebaz” figürler açasından karşılaştırırsak, iki farklı kültüre, topluma ve anlayışa ait eserler gibi görünselerde ana karakterlerinin özellikleri ile çeşitli benzerlikleri oldukları görülür. İlk olarak Helvacı Güzeli ve Molly Whuppie’nin ikisi de en başta fakirlik yaşamış ve kendi aileleri tarafından uzaklaştırmaya çalışılmış ailelerin çocuklarıdır. Bu nitelikleri onları hayata karşı umutsuzluğa düşürmemiş tam tersi ikisi de hayatta kalmanın, dayanmanın yollarını aramışlardır. Bu yolu bulabilmek için iki karakter de hikâye örgüsü içerisinde yollar kat eder. Yolda olmak kavramı aynı zamanda özgür olmak ile paralel bir anlamda incelenirse, bu iki karakterin “hilebaz” kimlikleri ile de paralel olduğu söylenebilir. Bu yollar sonucunda vardıkları mekanlarda onları farklı tehlikeler beklemektedir ama iki karakter de keskin zekalarının sayesinde sorunları alt ederler. Keskin zeka kavramı yine benzer şekilde

"hilebaz" karakterinin bir özelliğidir. İki genç kız kendilerinden yaşça ve cüssece büyük erkeklerin yanında onları alt ederek aslında önemli olanın kıvrak zeka ve cesaret olduğunu gösterirler. Sonuç olarak, Helvacı Güzeli ve Molly Whuppie, geleneksel halk folkloru külliyyatının içinde nadir de olsa bulunan "hilebaz" kadın karakterlerinin örneklerinden olmayı başararak farklı kültürlerin ürünü olsalar da nitelikte benzeşerek adeta simgesel bir kız kardeş niteliğine evrilmişlerdir.

Kaynakça

- Babcock-Abrahams, B. (1975). "A Tolerated Margin of Mess": The Trickster and His Tales Reconsidered. *Journal of the Folklore Institute*, 11(3), 147–186. <https://doi.org/10.2307/3813932>
- Hansen, William. *Handbook of Classical Mythology*. ABC-CLIO, 2004.
- Hyde, L. (2010). *Trickster Makes This World: Mischief, Myth, and Art*. Farrar, Straus and Giroux.
- Jacobs, J. (2002). "Molly Whuppie." *English Fairy Tales: And, More English Fairy Tales*, California: ABC-CLIO, 94–98.
- Jung, C. G.. (2001). *Dört Arketip*. Çev. Zehra Aksu Yılmaz. İstanbul: Metis Yayınları.
- Kúnos, I. (2018). *44 Türk Masalı*. İstanbul: Nefes Yayıncılık.
- Maurone, J. (2002). "The Trickster Icon and Objectivism." *The Journal of Ayn Rand Studies*. Penn State University Press, 3/2, 229–58, [jstor.org/stable/41560188/](https://www.jstor.org/stable/41560188).
- Monsma, B. J. (1996). "Active Readers . . . Observe Tricksters": Trickster Texts and Cross-Cultural Reading. *Modern Language Studies*, 26(4), 83–98. <https://doi.org/10.2307/3195326>
- Radin, P. (1971). *The Trickster: A Study in American Indian Mythology*. New York: Schecken.
- Shelby, A. (2009). *The Adventures of Molly Whuppie and Other Appalachian Folktales*. United States: The University of North Carolina Press.